

Konstrukce s pomocnými slovesy ほじょどうし こうぶん 補助動詞の構文

Přehled pomocných sloves:

- いる → V-te いる (V-te います)
- みる → V-te みる (V-te みます)
- いく → V-te いく (V-te いきます)
- くる → V-te くる (V-te きます)
- おく → V-te おく (V-te おきます)
- ある → V_{TR}-te ある (V_{TR}-te あります)

1. 居る い 'je (někde)' → V-te いる **Aspekt trvání**

- i. 池田さんは本を読んでいます。 'Pan Ikeda si čte knížku.'
 - ii. 昨日、三時から勉強していました。 'Včera jsem se od tří učil.'
 - iii. 友達がうちに来ています。 'Je u nás kamarád/Přišel k nám kamarád.'
 - iv. ヤンさんはあのや瘦せている男の人です。 'Jan je támhleten hubený kluk.'
 - v. 晩ご飯ができていますよ。 'Večeře je hotová!'
 - vi. 窓が開いています。 'Je tu otevřené okno.'
 - vii. 電気をつけていました。 'Právě jsem rozsvěcoval světla.'
- ...

2. 見る み 'uvidí' → V-te みる **Pokusná realizace akce**

- i. このペンで書いてみます。 'Zkusím to napsat tímto perem.'
 - ii. 開いてみましたが、できませんでした。 'Zkusil jsem to otevřít, ale nešlo to.'
 - iii. どうぞ、食べてみてください。 'Prosím, ochutnej.'
 - iv. たばこを吸ってみたこともありません。 'Kouřit jsem nikdy ani nezkusil.'
 - v. じゃ、行ってみますね。 'Tak já tam zkusím zajít.'
 - vi. 日本の映画ですから、見てみましょう。 'Je to japonský film, tak ho zkusme skouknout.'
- ...

3. 行く 'jde, půjde' → V-te いく Postupná realizace akce, směr *soto*

- i. これからも、ずっと教えていくつもりです。'Hodlám i nadále učit.'
- ii. 人間的にも、もっと成長していきたいです。'Chci se dále rozvíjet i po lidské stránce.'
- iii. 成績がどんどん悪くなっていきました。'Postupně se mi zhoršoval prospěch.'
- iv. これから、どんどん暑くなっていきます。'Bude se nadále postupně oteplovat.'
- v. 日が沈んでいった。'Slunce se nořilo za obzor.'
- vi. 皆で考えていきましょう。'Společně to promýšlejme.'
- ...

4. 来る 'přijde' → V-te くる Dokončení realizace akce, směr *uči*

- i. 子供たちを、今まで6年間も教えてきた。'Děti už učím šest let.'
- ii. 寒くなってきましたね。'Že se ale ochladilo.'
- iii. 日が昇ってきた。'Slunce se vynořilo na horizontu.'
- iv. 日本の生活にもう慣れてきました。'Už jsem si na život v Japonsku zvykl.'
- v. 全然運動していないので、太ってきた。'Přibral jsem, protože se vůbec nehýbu.'
- vi. 文法が難しくなってきました。'Gramatika nabrala na obtížnosti.'
- ...

5. 置く 'položí, odloží' → V-te おく Realizace akce dopředu (příprava)

- i. 明日までにその自転車を直しておきます。'Do zítřka to kolo opravím.'
- ii. 切符を買っておきましたか? 'Koupil jsi lístky?'
- iii. 友達が遊びに来るので、ケーキを作っておきましよう。'Přijdou na návštěvu kamarádi, tak upečme koláč.'
- iv. 窓を開けておいてください。'Nech, prosím, otevřené okno.'
- v. 明日テストがあるので、今晩復習しておきます。'Zítra je test, tak si látku dnes večer ještě zopakuji.'
- ...

6. 有る 'je (někde)' → V_{TR}-te ある Aspekt záměrného stavu

- i. 暑いから、窓を開けてあります。 'Je horko, tak mám otevřené okno.'
- ii. 机の上にケーキが置いてありました。 'Na stole ležel koláč.'
- iii. ホテルはもう予約してあります。 'Hotel už máme zarezervovaný.'
- iv. 壁に絵がかけてあります。 'Na stěně je pověšený obraz.'
- v. 部屋の壁に常用漢字表をかけてある。 'Na stěně pokoje mám pověšenou Tabulku znaků *kandži* běžného použití.'
- vi. ビールを出してあるから、飲んでください。 'Pivo mám vytažené, tak si dej.'
- ...

Pozn.: Je-li fokalizován účel či záměr, jenž byl motivem popisovaného stavu věcí, bývá objekt konstruován jako procesní (viz př. i., v., vi.). Je-li fokalizován „statický“ stav věcí, bývá objekt konstruován jako ontologický (viz př. ii., iv.).

Srovnání konstrukcí sloves „tranzitivních párů“ s pomocnými slovesy *iru* a *aru*.

a. 窓が開いています。	窓が開けてあります。
b. 電気が付いています。	電気が付けてあります。
c. 犬が家から出ています。	犬を家から出してあります。
d. 冷蔵庫にワインが入っています。	ワインは冷蔵庫に入れてあります。

Pozn.: Konstrukce [V_{INTR}-te *iru*] funguje jako objektivní (často vizuální) popis stavu věcí. Konstrukce [V_{TR}-te *aru*] funguje jako popis stavu coby výsledku vědomé akce.